

Šilumos rinkoje – permainingos

Jau kitą savaitę Valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisija (VKEKK) greičiausiai patvirtins naują šilumos supirkimo tvarką. Tikimasi, kad dėl to šildymas gyventojams pigns.

Vakaris DEKSNYS
LR korespondentas

VKEKK jau senokai sulaukia niuksų iš Konkurencijos tarybos dėl galiojančios šilumos supirkimo tvarkos. Mat nors įstatymuose numatyta, kad visiems rinkos dalyviams sąlygos turi būti vienodos, kol kas taip nėra.

Savivaldybių valdomi šilumos tiekėjai, teikdami pasiūlymus kas mėnesį vykstančiuose aukcionuose, paprastai įtraukia tik kuro kainą, tuo metu nepriklausomi gamintojai – visas sąnaudas.

Suderinti šilumos supirkimo tvarką su galiojančiais įstatymais bandoma jau seniai.

Todėl pirmieji pirmiausia ir superka šilumą iš savo katalinų, nors privačiuose jos gamybos savikaina ir būna mažesnė.

Gali nutraukti tyrimą

VKEKK jau parengė projektą, kuriame numatyta, kad turėtų būti konkuruojama skaičiuojant visas sąnaudas.

Tiesa, neabejojama, kad komisijos posėdžio metu toks iš esmės revoliucinis perverimas sulauks ir pasipriešinimo.

Bet trauktis nelabai yra kur, nes nepriklausomi gamintojai dėl tokios nelygybės jau kreipėsi į Konkurencijos tarybą, kuri pradėjo tyrimą.

„Taip, mes jau turime informacijos apie VKEKK planus tvirtinti naują šilumos supirkimo tvarką. Ketinimas atskirti tiekimą nuo gamybos ir tarp šilumos gamintojų įtvirtinti lygias konkurencijos sąlygas yra sveikintinas.

Jeigu VKEKK pakeis esamą tvarką, mes detalčiau nagrinėsime priimto dokumento nuostatas

Pakeisti taisykles verčia įstatymas

Virgilijus Poderys
Seimo Energetikos komisijos pirmininkas

„Su laisva šilumos gamybos rinka Lietuva yra unikali, nors beveik prieš 10 metų, kai dirbau VKEKK ir buvo siūloma sudaryti konkurencijos sąlygas, buvau šiek tiek

skeptiškai nusiteikęs. Ar toks modelis pasiteisins ir ateityje, tikrai nežinau. Tačiau įstatymas yra toks ir mes privalome jį vykdyti. Juk Konkurencijos taryba pareiškė, kad sąlygos nėra vienodos ir taisyklės turi būti keičiamos. Tik šilumos tiekėjai ją ne tik gamina, bet ir tiekia, užtikrina sistemos saugumą, patikimumą. Jiems tokios sąnaudos turi būti sąžiningai kompensuojamos.“

ir spjėsime, ar tęsti pradėtą tyrimą, ar jį nutraukti“, – sakė Konkurencijos tarybos pirmininko pavaduotoja Jūratė Šovienė. Anot jos, kol kas tyrimas tebevyksta.

Pradėjo 2015 metais

VKEKK narys Donatas Jasas neslėpė, kad suderinti šilumos supirkimo tvarką su galiojančiais įstatymais bandoma jau seniai – pirmieji žingsniai žengti dar 2015 metais.

„Iš tiesų dabar nepriklausomi gamintojai, teikdami pasiūlymus aukcionams, įtraukia visas sąnaudas, o šilumos tiekėjai gali įskaiciuoti tik kuro dedamąją. Todėl jie varžosi tik pagal žaliavos kainą. Seniai buvo žinoma, kad tokia tvarka turi būti koreguojama“, – sakė D.Jasas.

Anot jo, įsigaliojus naujai šilumos supirkimo tvarkai VKEKK kontroliuos kainų „lubas“ ir galės operatyviau priimti sprendimus.

„Mes ir dabar prižiūrime šilumos gamybos įmonių rodiklius, tačiau dėl atitinkamų procesų ne viskas padaroma laiku.

Todėl, kaip jau yra ne sykį buvę, perskaičiavus juos atsiranda permokos, kurios gyventojams vėliau gražinamos.

Jei bus patvirtinta nauja tvarka, tokių atvejų gali nebepasitaikyti, nes galėsime reaguoti greičiau ir priimti sprendimus ne dėl konkrečios įmonės, o dėl viso sektoriaus“, – aiškino D.Jasas.

Žada kainų kryptį

VKEKK skaičiavimais, planuojami pakeitimai leistų sumažinti centralizuotai tiekiamos šilumos kainas vartotojams.

Prognozuojama, kad šilumos kaina Vilniuje gali sumažėti iki 16,2 proc., Kaune – iki 6,4 proc., Klaipėdoje – iki 3,4 proc.

Tiesa, Kaune šiluma gali ir pabrangti, bet ne daugiau kaip iki 1,4 proc.

Pasak Nepriklausomų šilumos gamintojų asociacijos prezidento Vytauto Kisieliaus, dabar galiojanti tvarka neužtikrina mažiausių kainų vartotojams, taip pat prieštarauja sąžiningai konkurencijai.

„Svarbiausia, kad gyventojams pagaliau bus sudarytos sąlygos šilumą įsigyti iš tų, kurie ją pagamins pigiausiai“, – naujienų agentūrai ELTA teigė V.Kisielius.

Pasak jo, monopolinėmis sąlygomis savivaldybėse veikiantys šilumos tiekėjai šiuo metu be jokios konkurencijos pirmiausia susiperka pačių pasigamtintą šilumą ir tik pritrūkę jos įsigyja iš nepriklausomų gamintojų.

„Tiekėjai nusiperka šilumą iš savęs net jeigu ją gamina brangiau nei nepriklausomi gamintojai. Todėl akivaizdu, kad gyventojams nėra užtikrinama teisė šilumą gauti iš pigiausių šaltinių“, – teigė asociacijos vadovas.

Tiekėjai – nepatenkinti

Tiesa, šilumos tiekėjai ir juos valdančios savivaldybės permainingomis nelabai patenkinti. Jų pateiktomis skaičiavimų duomenimis, šildymo kaina dėl to gali net ir išaugti.

„Nepriklausomi šilumos gamintojai džiaugiasi tokia pertvarka, nes jie neišrašo sąskaitų galutiniam vartotojui. Jiems svarbu, kad padidės pajamos.

O mes turime išrašyti sąskaitas ir matome, kad joms padidėjus auga ir skolos už šilumą, nes vartotojams trūksta pinigų susimokėti“, – dar šio mėnesio pradžioje pareiškė Lietuvos šilumos tiekėjų asociacijos tarybos pirmininkas Antanas Katinas.